

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący)

SSN Oktawian Nawrot (sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie ze skargi R. W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt
III AUa 1170/22,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 3 października 2024 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym
w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 1170/22 nastąpiła
przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu R. W. od Skarbu Państwa – Sądu
Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w wysokości 2000
(dwa tysiące) złotych za okres od 9 kwietnia
2021 r. do 30 lipca 2024 r.;**
- 3. oddala skargę w pozostałym zakresie.**

Oktawian Nawrot Adam Redzik Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

Skargą z 20 czerwca 2024 r. R. W., działając osobiście wniósł o: (1)
stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie

w sprawie o sygn. akt III AUa 1170/22 nastąpiła przewlekłość postępowania; (2) wydanie Sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę zalecenia niezwłocznego podjęcia czynności z uwagi na czas jaki upłynął od ostatniej czynności; (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 5000 zł; oraz (4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie kosztów postępowania.

Uzasadniając wnioski, skarżący wskazał, że wyrokiem z 18 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, zmienił zaskarżoną decyzję ZUS tak, że przyznał skarżącemu rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od ukończenia świadczenia rehabilitacyjnego, tj. od 10 listopada 2020 r., na stałe. Z ww. orzeczeniem nie zgodził się ZUS, w konsekwencji czego wniósł 4 lipca 2022 r. apelację do Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Od tego czasu, przez niemalże 2 lata, w sprawie nie zostały podjęte żadne czynności, tj. sprawa nie została wyznaczona na rozprawę. W ocenie skarżącego, postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż jest to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, w odpowiedzi na skargę z 31 lipca 2024 r. wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uwzględnienia o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych

i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość

postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że 9 kwietnia 2021 r. do Sądu Okręgowego w Krakowie przekazano odwołanie R. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Krakowie. Postępowanie to zakończyło się wydaniem 18 maja 2022 r. wyroku korzystnego dla skarżącego. Z rozstrzygnięciem nie zgodził się Zakład Ubezpieczeń Społecznych wywodząc 27 czerwca 2022 r. apelację, która 8 lipca 2022 r. wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie. W tym samym dniu sprawę zarejestrowano w rep. III AUa 1170/22 i skierowano do losowania. Na zarządzenie starszego referendarza sądowego z 2 sierpnia 2022 r. odpis apelacji pełnomocnika ZUS doręczono skarżącemu w dniu 10 sierpnia 2022 r. Skarżący nie wniósł odpowiedzi na apelację. Referat oczekujący, do którego sprawa III AUa 1170/22 została przydzielona, w dniu 30 marca 2023 r. skierowany został do sędziego referenta. Zarządzeniem z 24 czerwca 2024 r. sprawę skierowano do rozpoznania poza kolejnością wpływu. W dniu 8 lipca 2024 r. wyznaczono termin posiedzenia niejawnego celem rozpoznania sprawy na dzień 30 lipca 2024 r., na którym to terminie Sąd Apelacyjny w Krakowie prawomocnie zakończył postępowanie wydając wyrok oddalający apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie wystąpiła przewlekłość postępowania. Od dnia wpływu apelacji do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania Sąd Apelacyjny w Krakowie w zasadzie, poza skierowaniem sprawy do referatu oczekującego, doręczeniem odpisu apelacji skarżącemu oraz przydzieleniem sędziego referenta, nie podejmowano żadnych czynności. Od wpływu apelacji do wyznaczenia posiedzenia niejawnego minęło równo dwa lata. W ocenie Sądu Najwyższego w powyższych okolicznościach uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie sygn. akt III AUa 1170/22 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie.

Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania wskazać należy, iż znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają

bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120).

Skarb Państwa wskazywał również, że sprawa znajdowała się w referacie oczekującym, o którym mowa w art. 62 § 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych, lecz i ta okoliczność nie może stanowić podstawy do nieuwzględnienia skargi i uzasadniać przewlekłości postępowania. Wspomniany przepis tworzy możliwość przydziału spraw apelacyjnych przed obsadzeniem wolnego miejsca służbowego lub wydaniem aktu delegowania sędziego, jeżeli ma nastąpić zwiększenie liczby sędziów rozpoznających apelacje wymagające składu trzech sędziów. Stosowanie powyższego przepisu nie jest obligatoryjne, a jego realizacja powinna odbywać się z ostrożnością. Jak wskazał sam uczestnik postępowania, niekiedy postępowania konkursowe trwają kilka miesięcy, a nawet lat, co odsuwa w czasie termin objęcia referatów oczekujących i termin rozpoznania sprawy. W takiej sytuacji w ocenie Sądu Najwyższego, tworzenie referatów oczekujących winno odbywać się w sytuacji w zasadzie pewności co do daty obsadzenia etatu sędziowskiego. W przypadku wcześniejszego utworzenia ww. referatu, Prezes Sądu naraża się na ryzyko stwierdzenia przewlekłości w sprawach znajdujących się w takim referacie.

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie wystąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącego o zasądzenie na jego rzecz kwoty 5000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł,

Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się 9 kwietnia 2021 r., tj. w dniu wpływu do Sądu Okręgowego w Krakowie odwołania skarżącego od decyzji ZUS, to za każde z trzech zakończonych lat postępowania liczonych do dnia zakończenia postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie należałoby przyznać kwotę 1500 zł, jednakże z uwagi na ustawowe zastrzeżenie minimalnej odpowiedniej sumy pieniężnej w kwocie 2000 zł, tę też kwotę należało przyznać skarżącemu.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu pełnej żądanej przez niego kwoty 5000 zł. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, zaś skarżący w zakresie wnioskowanej kwoty i przytoczonej na jej rzecz argumentacji nie przedstawił jakichkolwiek dowodów. Samo zaś twierdzenie, że sprawa ma szczególny charakter dla skarżącego zaś zwłoka w rozpoznaniu sprawy wywołała u skarżącego krzywdę jest lakoniczne oraz gołosłowne i w konsekwencji nie może zostać uwzględnione.

Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nieuzasadnione jest wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie odpowiednich zaleceń, w szczególności, że postępowanie w sprawie zostało prawomocnie zakończone.

Jednocześnie skarżący nie poniósł żadnych kosztów postępowania, które podlegałyby zwrotowi od Skarbu Państwa.

Z tych też względów, skarga podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt. 1 i 2 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 3.

[SOP

[a†]]